

H, oznaka FAI za klasu aviona koji se vertikalno uzdižu pomoću mlaznih motora.

H-49 Split, jedrilica: drvena jednosjeda visokosposobna jedrilica, izgrađena 1955. Raspon krila 18,5 m, duž. 7,8 m; masa u letu 330 kg; brzina 73,5 km/h pri optimalnoj finesi 19. Konstruktori su F. i V. Hranueli.

Haandbold, naziv za prvi oblik rukometne igre u Danskoj, koju je 1898 razvio dan. učitelj Holger Nielsen.

Haas, Hans (1919), austr. zoolog; podvodni istraživač, pionir podvodnog ronjenja i organizator ekspedicija u Karipskom, Crvenom i Jadranskom moru. Bavio se podvodnim fotografiranjem i snimanjem dokumentarnih filmova o moru i ronjenju. Napisao: *Unter Korallen und Haien*, 1941 i 1950; *Manta Teufel in Roten Meer*, 1952; *Ich fotografierte in den 7 Meeren*, 1955.

Haas, Werner (1927–56), motociklist SR Njemačke, osvojio PS u kategoriji do 250 ccm (1953–54) i do 125 ccm (1953) na motociklu NSU; pobjednik na 11 GP utrkama.

Habe, France (1909), profesor geografije, doktorirao na problematici spiljskog sistema Predjamskog grada kod Postojne. Aktivna speleološki radnik i popularizator slov. i jugosl. krša; dugogodišnji predsjednik Speleološkog društva Slovenije i Saveza speleologa Jugoslavije; osnivač Jamarskog društva Luka Čec. Bio je naš najaktivniji predstavnik u međ. speleološkim komisijama, pisac brojnih stručnih i popularnih radova, autor niza turističkih vodiča o spiljama Slovenije, te odličan snimatelj površinskih i podzemnih pojava, po svim dijelovima krša Dinarida.

Habibi, Gourdazi (1931), iranski reprezentativac u slobodnom rvanju; prvi na OI 1956 u lakoj kategoriji; prvi na PS 1959, 1961–62 u veltter kategoriji.

Habunek, Lea (1921), tenisačica, članica TK Branik (Maribor), TK Jugomontaža (kasnije TK Trešnjevka) iz Zagreba. Savezni kapetan ženske reprezentacije Jugoslavije od 1968 do 1981.

Habunek, Miroslav (1920), sp. novinar, gl. urednik Sportskih novosti (1946–62); od 1952 do 1970 direktor Novinskog izdavačkog poduzeća Sportska štampa u Zagrebu. Jedan od inicijatora za osnivanje Savezne sekcije i Sekcije sportskih novinara Hrvatske. Dele-

gat na Kongresu AIPS 1964 u Münchenu, prilikom prijema Udruženja sportskih novinara Jugoslavije u tu međ. organizaciju. Dobitnik Trofeja Saveza za fizičku kulturu Hrvatske (1958), Majske nagrade Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu Hrvatske (1964), Nagrade za životno djelo Udruženja sportskih novinara Jugoslavije (1974) i Nagrade «Milan Milanović» Saveza za fizičku kulturu Hrvatske (1977).

hachijidachi (jap.; stav broja 8), karate: jedan od osnovnih stavova za vježbanje ili katu, koji po svom obliku podsjeća na jap. br. 8; prsti stopala su okrenuti prema van pod kutom od 45°, a pete razmaknute za širinu šake.

hadaka jime (jap.; golo gušenje), džudo: jedan od najefikasnijih zahvata gušenja; izvodi se pritiskom unutrašnje ili vanjske strane podlaktice na grlo protivnika. Ubraya se u respiratorna gušenja, jer onemogućuje disanje protivniku. Ima više varijanti.

Hadži, Jovan (1884–1972), profesor i biolog u Ljubljani; istraživao endemsku podzemnu faunu našeg krša; poznat po svojim znanstvenim radovima iz područja zoološke sistematike, filogeneze i morfologije.

Hadži, Kosta (1898–1971), pravnik; sp. radnik. Osnivač Novosadskog nogometnog podsaveza, predsjednik SK Vojvodina, član, a 1935–41, i generalni sekretar JNS. Dobitnik Specijalne zlatne plakete NSJ.

Hadži, Stevan (1888–1946), dr. pravnih nauka; sp. funkcionar. Kao natjecatelj isticao se u skijanju, klizanju i tenisu. Bio je odbornik u Hrvatskom sportskom savezu do 1914; jedan od osnivača Saveza sportskih saveza Kraljevine Jugoslavije (1929) i predsjednik Jugoslavenskog olimpijskog odbora (1932–41).

Hadži-Vuković, Milan (1870–1952), prvi predsjednik Srpskog gimnastičkog i trezvenjačkog društva. osn. u Foči 1893; vođa Srpskog sokola u Foči (1914). Poslije sarajevskog atentata izvode ga na strijeljanje kao taoca, ali je samo ranjen i ostaje živ. Poslije 1. svj. rata bio je starješina Sokolskog društva Foča, s malim prekidima, sve do 1941.

Hadžović, Mustafa (1934), reprezentativac u zrakoplovnim modelarstvu, član AK Mostar, zaslužni sportaš Jugoslavije; treći na PS 1957 u zrakoplovnim modelarstvu, klasa jedrilice A-2.

Haflner, Dragutin (1899–1978), natjecatelj u konjičkom sportu. U Badenu kraj Beča osvojio 1923 prvo mjesto u dvopregu na 3800 m; 1927–38 djeluje u Beču kao profesionalac. Na 35. jugosl. derbiju (Beograd, 1957) sudjelovao u kasačkoj utrci s konjem, što ga je Nikita Hruščov poklonio Predsjedniku SFRJ Josipu Brozu Titu.

Hägg, Gunder (1918), šved. reprezentativac u atletici; 1942 u 11 tjedana oborio 10 SR u disciplinama trčanja između 1500 i 5000 m. God. 1945 poboljšao SR na 1500 m s rezultatom 3.43,0 min i na 1 milju sa 4.01,4 min te 2 milje sa 8.42,8 min. Zbog prekršaja amaterskih načela Švedski atletski savez donosi odluku o njegovoj doživotnoj diskvalifikaciji (1946).

haglot (yarihago, oibane), jap. novogodišnja igra, isključivo za žene i djevojke, koja se igra pnatom lopticom i udaračem (reketom). Zabilježena je u XIV st., a vjerojatno je kultnog porijekla.

Haguenauer, Michael (1916), franc. stolnoteniski reprezentativac, osmerostruki prvak Francuske; sudjelovao na 16 PS. Meč Haguenauer-Marin na PS 1936 trajao je rekordnih 7 h i 30 min.

Hahn, Archibald-Archie (1880–1955), amer. reprezentativac u atletici; pobjednik na OI: 1904 u trčanju na 60, 100 i 200 m te 1906 na 100 m.

Hahnenkamm-pokal, međ. skijaško natjecanje nazvano prema planinskom vrhu u Kitzbühelskom Alpama; održavaju se redovito od 1931 u sputu, slalomu i kombinaciji u neposrednoj blizini Kitzbühela. Staza za spust je duga 3510 m s visinskom razlikom od 800 m; najveći nagib iznosi 36 %.

Hailwood, Mike (1940–81), engl. motociklist i automobilist; 9 puta prvak svijeta u motociklizmu na kružnim betonskim trkalištima u kategorijama do 500 ccm (1962–65) na MV Agusti, do 350 ccm (1966–67) i do 250 ccm (1961, 1966–67) na Hondi; prvak Evrope u automobilizmu u formuli 2; poginuo u saobraćajnoj nesreći.

Haines, Jackson (?–1875), kanadski plesač i natjecatelj u umjetničkom klizanju; natjecao se prvi put s čeličnim klizaljkama koje je pričvrstio na čizme. God. 1868 u Beču je prikazao novi stil umjetničkog klizanja s plesnim elementima uz muz. pratnju.

hairikata (jap.; način ulaska), džudo: jedna od metoda za početak napada u borbi u parteru. Postoji desetak načina h., već prema tome u kakvom se položaju nalazi protivnikovo tijelo (potrbuške, bočno, na leđima) te s koje se strane protivnika nalazi napadač (kod glave, s boka ili kod nogu).

Hairon (< IV st.), grč. rvač, četverostruki pobjednik na OI (< 356–< 344).

haishu (jap.; nadlanica), karate: dio nadlanice kojom se zadaju ili blokiraju udarci, odn. udarci zadani tim dijelom nadlanice.

haito (jap.; unutrašnji mač), karate: brid šake, dio dlana između palca i kažiprsta, odn. udarci koji se zadaju bridom dlana. H. se najčešće koristi za udarce u gornju usnu, sljepoočnice i u druge osjetljive dijelove glave.

Hajdenak, Andrija (1847–85), učitelj i gimnastički pedagog. Sa M. Singerom radio na hrv. gimnastičkoj terminologiji, a s F. Hochmannom uređivao prvi gimnastički časopis Sokol (1878). Napisao: *Tjelovježba u pučkoj školi*, Zagreb 1875; *Njemačko-hrvatsko nazivlje za tjelovježbu i nazivlje za mačevanje*, Zagreb 1875; *Djetinje igre za mladež obogaćena spola* (sa slikama), Zagreb 1878.

Hajduk, Nogometni klub, osn. 1911 u Splitu kao Prvo hrvatsko nogometno društvo u Dalmaciji. Poslije 1. svj. rata jedan od vodećih klubova Splita. Za vrijeme fašističke okupacije Splita, klub prestaje djelovati i, budući da je većina njegovih igrača prebjegla u partizane, nastavlja nastupati 1944 na Visu kao momčad NOV. Nogometni prvak Jugoslavije: 1927, 1929, 1950, 1952, 1954/55, 1970/71,

HADAKA JIME

G. HÄGG

M. HABUNEK